

Tank M60 Patton

Když v červnu 1959 zástupci firmy Chrysler Corporation podepisovali smlouvu na první sérii tanků M60, sotva předpokládali, že toto vozidlo, navržené jako tzv. přechodný tank v reakci na sovětský tank T-54, bude vyráběno až do roku 1983. M60 byl vyroben v celkovém počtu 15 tisíc kusů a v 60. a 70. letech tvořil jádro obrněných sil US Army a Tsahalu, čili obrněných vojsk Izraele. Zúčastnil se bojů ve Vietnamu a mnoha různých lokálních konfliktů. Ještě v roce 1991 patřily tanky M60A3 do výzbroje jednotek americké námořní pěchoty, které byly nasazeny do bojů v Kuvajtu. V současné době jsou součástí výzbroje americké Národní gardy a armád sedmi dalších států.

Počátkem 50. let zesílil konflikt Sovětského svazu a komunistické Číny na straně jedné se Spojenými státy na straně druhé. Jeho nepřímým důsledkem byla válka v Koreji. Armády Číny a Severní Koreje v ní používaly sovětské tanky T-34/85, známé ještě z bojišť druhé světové války. Vojska OSN (v čele s USA) nasadily do bojů především americké M26, M24 a M46. Žádná z válčících stran však nebyla se svými stroji plně spokojena.

Sověti zahájili vývoj nového středního tanku již v roce 1945. Výsledkem byl tank T-54, vyzbrojený kanonem D10-T ráže 100 mm a motorem V-54 o výkonu 382 kW (520 koní), silně pancéřovaný, který zejména díky kanonu podstatně předčil svými bojovými parametry stávající tanky americké. To, že Američané zařadili do výzbroje nově tank M48, tento nepříznivý poměr nijak zvlášť neovlivnilo. Sověti navíc T-54 dále modernizovali, takže do jednotek zařadili brzy modely T-54A a T-54B. Zvláště T-54B (vyráběný od roku 1958), vybavený novým modelem kanonu (D10-TS2) se stabilizátorem kanonu ve dvou rovinách typu STP-2 a denním a nočním pozorovacím systémem velitele a střelce, výrazně posílil údernost sovětských tankových vojsk. Američané si uvědomovali, že vyrovnat sovětskou převahu budou schopni jen zcela novým modelem tanku.

Vývoj

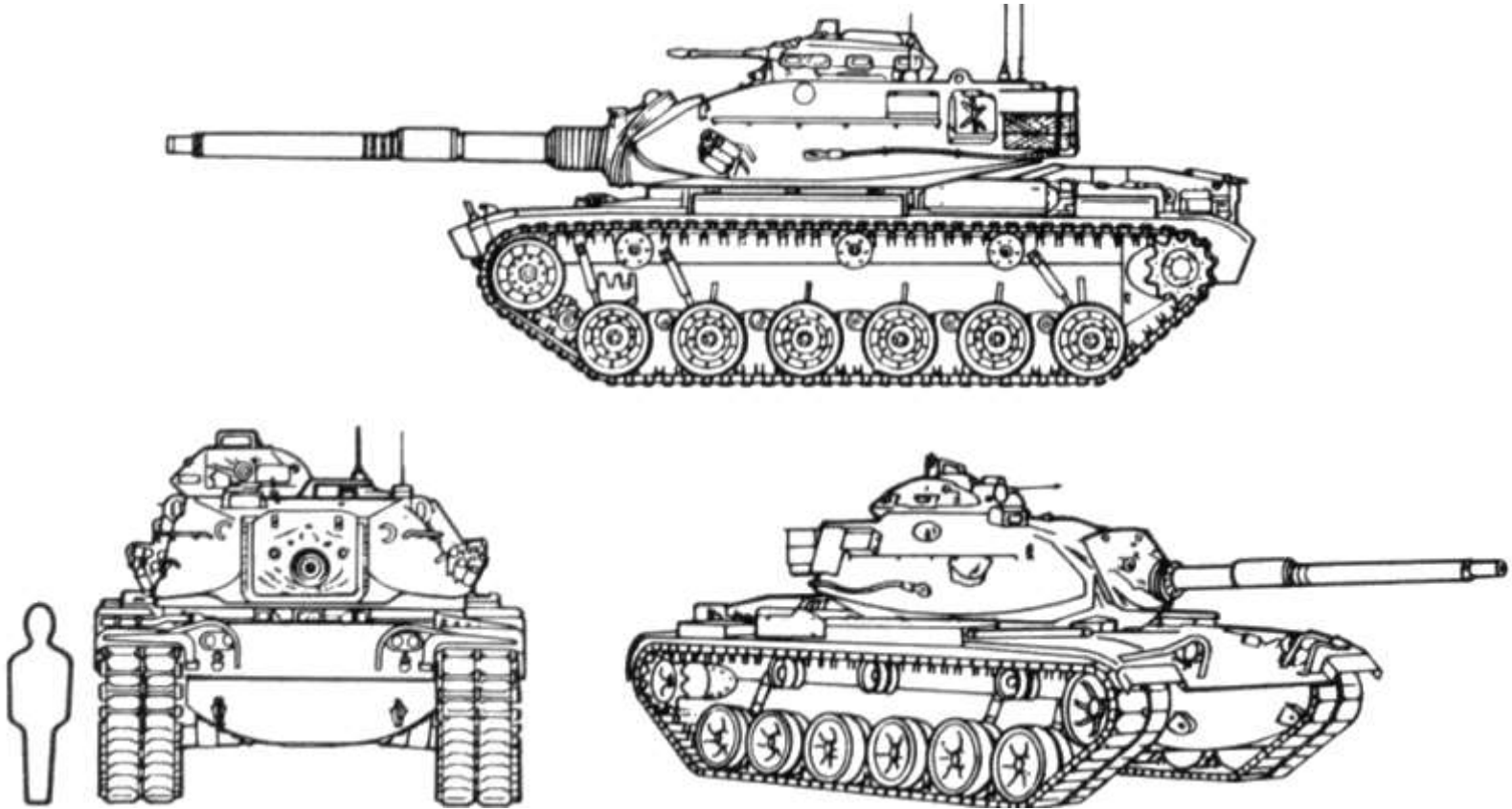
Tanky M47 a M48 byly vyzbrojeny 90mm kanonem M36. Bylo jasné, že pokud se má nově vyvíjený americký tank vyrovnat palebnou silou sovětskému T-54, musí být vyzbrojen kanonem rozhodně větší ráže. Zároveň s vývojem nového kanonu byl ovšem zahájen vývoj zcela nového tanku. V roce 1956 spatřil světlo světa první prototyp tanku T95, vyzbrojený kanonem T208 ráže 90 mm, zkušebním systémem řízení palby OPTAC a hydropneumatickým zavěšením. Jeden z prototypů byl vybaven těžší plynovou turbínou Solar Saturn. Tank T95 vynikal netradiční konstrukcí a technická řešení, jež u něj byla použita, značně převyšovala existující a známá řešení u tanků sovětských a britských. Paradoxně to však byl jeho největší nedostatek. Zařazení takto složitěho tanku do sériové výroby a následně do služby znamenalo totiž značné riziko. Dalo se předpokládat, že po zařazení T95 do služby by byla velice pracná výroba a jeho využití v terénu by přinášelo

mnohé problémy a proto bylo kompetentními místy rozhodnuto soustředit se raději na modernizaci již existujících strojů, konkrétně na M48. Tak vznikl plán vyzbrojit armádu přechodným typem tanků, tzv. Interim Tank. Mělo jít o konstrukci, zařazenou do služby jen na přechodnou dobu, než bude vyvinuta definitivní, plnohodnotná verze nového tanku. Hlavním problémem Američanů při vývoji nového tanku se ukázal být kanon. Žádný z nabízených typů novým požadavkům nevyhovoval bez výhrad. S řešením ovšem přispěchali na pomoc Britové. Ve firmě Royal Ordnance Factory v Nottinghamu byl vyvinut prototyp kanonu ráže 105 mm (sériové označení L7), který kritéria hlavní výzbroje tanku naplnil takřka dokonale. Američané koupili od Britů licenci a rozběhli výrobu. Nový kanon pak představoval standardní výzbroj amerických tanků po celá dvě následující desetiletí.

Hlaveň kanonu L7 (americké označení M68) vydržela zpočátku 100 výstřelů podkaliberním střelivem s oddělující se paticí (APDS) nebo 125 výstřelů protitankovou kumulativní municí (HEAT). Po modifikacích vydržela hlaveň dokonce 400 výstřelů municí APDS a u střeliva HEAT až 1000 výstřelů. Nový kanon ráže 105 mm byl do věže standardního tanku M48 namontován v únoru 1956.

Dne 4. června 1958 předvedla firma Chrysler Corporation rozpočtové komisi Kongresu plány programu přechodného tanku XM60. Rozsah změn byl prakticky omezen na nový kanon a novou pohonnou jednotku AVDS-1790-2 firmy Continental o výkonu 560 kW (750 koní). Tank M60 měl být prvním vyvinutým a sériově vyráběným tankem se vznětovým motorem. Do té doby byly americké tanky vybavovány vznětovými motory pouze v rámci modifikací nebo přestavby z důvodu nedostatečného počtu benzinových motorů. V rámci celkové úpravy tanku bylo samozřejmě nutno provést řadu drobných dílčích změn, týkajících se nové výzbroje a motoru. Jejich rozsah však byl v porovnání s vývojem zcela nového tanku nesrovnatelně menší. První kontrakt na dodávku 180 tanků M60 byl podepsán v červnu 1959, v září pak byl podepsán další, na 750 vozidel. Sériová výroba tanku M60 byla ukončena v roce 1983, po postavení 15 000 kusů všech jeho verzí, z toho 5 400 strojů ve verzi M60A3.

Konstrukce

Tank M60 byl postaven v konvenčním konstrukčním systému s motorovým oddílem vzadu, řídicím oddílem vpředu a bojovým oddílem ve střední části korby. Posádka tanku se skládala ze čtyř vojáků. Stanoviště řidiče bylo umístěno v hlavní ose korby před věží. K pozorování terénu měl řidič k dispozici tři stále periskopy typu M27. K nočnímu pozorování byl střední periskop vyměnitelný za aktivní noktovizor typu M24. V řídicím oddílu se nacházely i zásobníky munice.

Bojový oddíl byl obsazen nabíječem (v levé části věže), velitelem a střelcem (oba v pravé části věže). Ve stropu věže se na levé straně nacházel jednoduchý, dozadu odklápěný průlez, který byl vybaven otáčivým periskopem typu M37, umožňujícím nabíječi okružní pozorování v rozsahu 360°. Velitel měl k dispozici pozorovací věžičku typu M19, vybavenou osmi stálými periskopy a základním pozorovacím přístrojem. Ve věžičce M19 byl také umístěn kulomet M85 ráže 12,7 mm, který byl ovládán ručně v náměru od -15° do +60°. Zpočátku byl umístěn nad hlavou velitele, což však zapříčinilo, že věžička byla příliš vysoká a představovala tak snadný cíl. Vyšší věžičku obdrželo prvních 300 tanků M60, teprve pak byla díky posunutí kulometu dopředu snížena. Před ní byl navíc umístěn držák pro další instalaci kulometu M85. Ve stropu se nacházel jednoduchý, dozadu odklápěný průlez, určený pro velitele tanku. V motorovém oddílu byl umístěn motor AVDS-1790-2 a převodovka CD-850-6. Oba prostory, motorový a bojový, byly vzájemně odděleny dvoudílnou deskou.

Korba tanku se skládala z válcovaných desek spojených s odlévanými díly. Její čelo mělo tvar klínu, což vylepšilo odolnost tanku proti zásahům protitankovými střelami. Tvar klínu zaručoval mnohem vyšší pravděpodobnost odražení střel, zasahujících čelo korby. Maximální tloušťka čelních desek korby činila 120 mm. Dno korby mělo oválný tvar, čímž se zvýšila odolnost vůči explozi miny. Proud plynů, vzniklých při výbuchu, byl rovnoměrně formován a sklouzával díky tomu po desce korby. Věž tanku u M60 byla odlévána a v podstatě se nelišila od věže tanku M48A2. Její maximální tloušťka činila 180 mm. Kanon M68 byl vybaven jednoduchým brzdovratným zařízením, skládajícím se z pružinového vratníku a hydraulické brzdy. Hlaveň měla ejektor, odstraňující plyny vzniklé při výstřelu. Navádění kanonu ve svislé rovině bylo v rozsahu od -9° do +19°. Kadence činila osm výstřelů za minutu. K palbě byla využívána munice typu APDST M728, APDS-T M 392A2, HEAT-T M456, HEAT-T M 393A1 a WP-T M416. Časem byla vyvinuta nová kompaktní munice, která byla používána v novějších verzích tanku M60. Kanon byl spřažen s kulometem M73 ráže 7,62 mm. Zásoba střeliva u tanku M60 činila 57 nábojů do kanonu, 900 do kulometu M 85 a 5 950 do kulometu M73.

Pohonnou jednotkou tanku M60 se stal vznětový motor Continental AVDS-1790- 2 (byla používána i verze AVD S-1790-2A). Motor s válci umístěnými do V dovoluje získání maximálního výkonu 560 kW (750 koní) při 2 400 ot./min. Točivý moment motoru je přenášěn na hnací kola (nacházející se v zadní části korby) automatickou převodovkou typu CD-850-6, která se skládá z hydrokinetické převodovky (dvou rychlostí dopředu a jedné zpátečky), diferenciálu, řídicích pák a brzd. Zásoba paliva umožňuje dojezd asi 500 km. Maximální rychlost na silnici činí 48 km/hod.

Podvozek se skládá ze šesti dvojitých pojezdových kol o průměru 66 cm. Věncem vybavená hnací kola se nacházejí v zadní části korby, napínací kola byla pak umístěna vpředu. Díky umístění hnacích kol na zád' bylo uvnitř korby ušetřeno místo, které obvykle zabírají části pohonného systému. Horní větev pásu byla podepřena třemi nosnými kladkami, vybavenými (stejně jako pojezdová kola) gumovými obručemi. Zavěšení pojezdových kol bylo samostatné, na torzních tyčích. První, druhý a šestý pár pojezdových kol byl navíc vybaven hydraulickými tlumiči. Výroba tanků M60 probíhala do roku 1962.

M60A1

Verze M60A1 byla nejdéle vyráběnou verzí tanku M60 (až do roku 1980). Když si Američané v roce 1962 uvědomili, že se přechodný tank, kterým měl M60 původně být, stane tankem základním, rozhodli o zavedení jistých změn.

Tank obdržel naprosto novou věž. Místo oválné, přejaté z tanku M48, byla vyvinuta nová, klínovitého tvaru, zužující se dozadu, s náklonem bočních stěn. Konstrukteři tak posílili odolnost věže vůči protitankovým střelám nepřítele, aniž zvýšili váhu stroje příliš zesíleným pancéřováním. Zásoba střeliva, zvýšená na 63 kusů, byla rozmístěna takto: 26 kusů v předním zásobníku (u místa řidiče), 21 v dolní části věže, 13 pohotovostních ve výklenku v zádi věže a 3 připravené k okamžitému použití v zásobnících u nabíjecí komory. Střelec obdržel novou sadu optických přístrojů, skládající se z teleskopického zaměřovače typu M105D, zvětšujícího 8násobně, a dálkoměru typu M17A1, zajišťujícího zvětšení 10násobné a umožňujícího zaměření v rozsahu od 500 do 4 000 m. Pro velitele byl instalován zaměřovač M28C. Při noční činnosti mohl velitel používat noktovizor M36E1 a střelec noktovizor M32, a jelikož jsou tyto noktovizory aktivního typu, byl nad hlavní kanonu v přední části věže umístěn reflektor ANNSS-1 o výkonu 2,2 kW vyzařující infračervené světlo.

Během další výroby byly tanky M60 vybaveny ještě přesnějšími pozorovacími přístroji a reflektorem AV/VSS- 3A . Vozidla s tímto vybavením (vyráběná hlavně od roku 1977) byla označována jako M60A1 (PASSIVE).

Tanky M60A1 neměly, stejně jako jiné dosavadní M60, systém stabilizace kanonu. Teprve u vozidel vyráběných od roku 1971 začal být montován elektromechanický stabilizační systém ve dvou osách - AOS (Add-on-stabilizer). Tanky obdržely též nový model motoru, označený AVDS-1790-2C, vybavený novým, olejem chlazeným alternátorem, regulátorem a novou převodovkou typu Allison CD-850-6/ 6A.

Všechny tyto změny byly zaváděny postupně do roku 1974, kdy byl zahájen program RISE (Reability Improvement of Selected Equipment -Zlepšení odolnosti vybraného vybavení). Tanky byly označovány jako M60A1 (RISE), od roku 1977 se však toto upřesňující označení přestalo používat. Hmotnost se zvýšila z 49,7 t na 52,6 t, což snížilo pohyblivost vozidla. Tanky M60A1 byly vyráběny rovněž pro italskou armádu, která jich obdržela 200 kusů (licenční výrobu zahájila firma OTO Melara), větší počet těchto strojů zakoupily také Rakousko, Izrael, Írán a Jordánsko.

V americké armádě byly tanky M60A1 (hlavně tanky z 1. divize námořní pěchoty, která byla během operace Pouštní bouře součástí Expedičních námořních sil) zmodernizovány nainstalováním radioaktivního pancíře. Pancíř tanků M60A1 ERA (Explosive Reactive Armor) se skládá z dílů obsahujících schránky s výbušninou, které jsou namontovány na speciální nosníky. Systém se skládá buď ze 42 větších a 49 menších schránek (o hmotnosti kolem 1 400 kg), nebo 52 menších a 24 větších (o hmotnosti asi 1 900 kg).

Magach 6

V 60. letech obdržela tanky M60 Izraelská armáda, která na nich provedla početné modifikace. Přestože však byla věž M19 přestavěna, měla stále značné rozměry. Další potíž, s níž se musel velitel tanku v boji vypořádat, bylo pozorování bojiště. Po zkušenostech z jomkipurské války se Izraelci rozhodli věžičku jako nevyhovující část tanku přestavět. Byla vyvinuta věžička Urdan, která se skládala z dobře opancéřované základny a odklopného průlezu. Průlez byl nainstalován na dvou ramenech, což dovolovalo jeho odklopení dozadu a také aretaci v jakékoli pozici. Díky tomu mohl velitel průlez i jen minimálně nadzvednout a vzniklou šterbinou provádět pozorování. Navíc měl shora chráněnou hlavu, zatímco v amerických tancích nebyl velitel před střelbou shora nijak chráněn. Dále byly nainstalovány tři výsuvné periskopy. Otáčivá věž zajišťovala zorné pole v rozsahu 360°. Zvenčí byly umístěny držáky pro dva kulomety M 1919 ráže 7,62 mm, které mohli obsluhovat velitel s nabíječem. Velitel měl navíc k dispozici vnější minomet ráže 60 mm a vrhače dýmovnic po obou stranách věže.

Důležitou součástí izraelských modernizací tanku M60 bylo nové rozmístění střeliva. Ve věži byla ponechána tzv. pohotovostní zásoba, zbývající náboje byly přeneseny do korby. Takto modifikované tanky M60 a M60A1 obdržely název Magach 6 Alef a do služby byly zařazeny v roce 1978. Počátkem 80. let obdržely tanky Magach 6 reaktivní pancíř typu Blazer.

U tanků M60A1 (RISE), vyrobených ve druhé polovině 70. let, byly provedeny změny podobného rozsahu a jejich upravené verze obdržely označení Magach 6 Beth. Na přelomu 70. a 80. let zařadily izraelské zbrojovky do výroby vlastní tankové střelivo ráže 105 mm typu APFDS-T Mill a M413 s wolframovým jádrem. Díky této munici dokázaly tanky Magach 6 Beth zničit tank T-72 ze vzdálenosti až 4 000 m.

V rámci izraelských inovací byly změněny též pásy, na jednosvorníkové (vyvinuté během vývoje tanku Merkava), a hnací kola. V polovině 80. let byly tanky v Izraeli vybaveny systémem řízení palby typu Matador (vyráběným firmou El-Op), který se skládal z laserového dálkoměru, zaměřovacího přístroje velitele, balistického počítače a systému meteorologických čidel (udávajících teplotu, rychlost a směr větru); takto modernizované obdržely označení Magach 6 Beth-Gal. Další modifikace izraelských tanků se týkala výzbroje. Hlaveň kanonu M68 obdržela termoizolační ochranu firmy Video, což zlepšilo přesnost palby. Byly instalovány kulomety FN MAG ráže 7,62 mm a odstraněn s hlavní spřažený kulomet M 73 i kulomety M1919. Takto upravené tanky získaly označení Magach 6 Mem. Později byly všechny tanky Magach 6 Beth-Gal opatřeny krytem kanonu a novou střeleckou výzbrojí.

Po ukončení operace „Mír pro Galileu“ obdržely tanky Magach 6 Beth-Gal a Magach 6 Mem dodatečné pancéřování (reaktivní a keramicko-pancéřové). Nárůst hmotnosti na 54 t přinutil Izraelce použít i nový motor, AVDS-1790-5A o výkonu 677 kW (908 koní), a převodovku, Allison CD-580 -6-BX, a provést změny tlumičů. Takto doplněné tanky obdržely označení Magach 7.

M60A2 Starship

Tank M60A2 vznikl rozvinutím prototypového M60A1E1, projektovaného jako stíhač tanků. Počátkem 60. let prováděla americká armáda testy tanku, který měl být používán u paradesantních divizí. Výsledkem tohoto vývoje byl tank M551 Sheridan, vyzbrojený kanonem M81 ráže 152 mm, který byl vybaven vrhačem řízených protitankových střel typu MGM-51A Shillelagh. Vývoj střely MGM-51A byl prováděn v US Army Missile Command a ve Philco-Ford Company. V roce 1964 se rozběhla sériová výroba. Střela měla hmotnost 26,8 kg a délku 155 mm. Pohon tvořil raketový motor na pevné palivo, účinnost zásahu byla garantována na 2 500 m.

Na počátku 70. let byl zahájen vývoj dalšího prototypu tanku M60, jehož hlavní výzbrojí měl být drážkovaný kanon M162, uzpůsobený k odpalování protitankových řízených střel typu Shillelagh. Tento tank byl označen M60A1E1. Úplně byla přestavěna jeho věž, která získala vzhled kvádry usazeného na půlkulaté kopuli. Na stropě věže byla umístěna pozorovací věžička. Ve věži se nacházela stanoviště nabíječe a střelce, stanoviště řidiče se nacházelo, stejně jako u sériového M60, v přední části vozidla velitel měl své místo v zadní části věže. Tank prošel úspěšně testy a jeho sériová výroba byla zahájena pod označením M60A2 v roce 1973; trvala pak až do roku 1975, do postavení 540 kusů (ve skutečnosti jich bylo jen 527, protože zbývajících 13 kusů M60A2 bylo přestavěno na vyprošťovací vozidla M728).

Tank M60A2 měl být používán hlavně jako stíhač tanků. Posádka měla k dispozici 13 řízených protitankových střel a 33 konvenčních nábojů ráže 152 mm. Během výroby byl vyvinut druhý prototyp označený M60A1E2, který byl vyzbrojen dělem ráže 20 mm, sloužícím k obraně na krátké vzdálenosti. Mít ve stavu raketové tanky (tento typ tanků byl vyráběn také v SSSR, například Objekt 775) přinášelo ovšem mechanizovaným divizím mnoho potíží. Daly se snadno objevit a také lehce zničit obyčejnými tanky. Úkol zničit tank odpálením řízené protitankové střely mohl snadno splnit i jeden jediný voják s přenosnou rampou. V praxi byla tato teze potvrzena za jomkipurské války, kdy egyptští vojáci, vyzbrojení odpalovacím zařízením 3M6 Šmel (Čmelák), decimovali izraelské M48 a M60.

M60-2000

Počátkem 80. let navrhla firma Teledyne Continental Motors modernizovanou verzi tanku M60, označenou jako Super M60. Tank obdržel pohonnou jednotku typu AVCR-1790-1B o výkonu 882 kW (1182 koní) a automatickou převodovku Renk RK-304. Vývoj tohoto typu se však nedostal za hranici prototypu.

V prosinci 2000 vyvinula firma General Dynamics Land System prototyp modifikovaného tanku na bázi M60A3. Inovace zahrnovala novou pohonnou jednotku, již byl motor AVDS - 1790-9A o výkonu 882 kW (1 200 koní), převodovku Allison X- 1100-5, podvozek typu GDLS 120S, který byl částečně konstruován na zavěšení a podvozku tanku M1A1 Abrams, a změnou nejviditelnější a vůbec nejdůležitější byla nová věž, pocházející z tanku M1A1 Abrams s kanonem M256 s hladkým vývrtem ráže 120 mm. Prototyp tanku M60-2000 byl dokončen v srpnu 2001 a předveden na zbrojním veletrhu v Ankaře, kde okamžitě vzbudil zájem turecké, egyptské a jordánské armády.

M60 AVLB

Mostní tank M60 AVLB (Armored Vehicle Launched Bridge) vznikl jako výsledek přestavby asi 400 tanků M60A1 a M60A2. Mostní tanky byly stavěny ve dvou variantách, lišících se délkou mostu. Byly vybaveny dvěma rozkládanými mosty o délce 15 m nebo 20 m. Hmotnost samotného nosiče činila 56,6 t, čas potřebný k položení mostu byl dvě až pět minut. Mostní tanky byly přiděleny po jednom každému tankovému praporu obrněných jednotek.

M60 AVLM

Odminovací tank M60 AVLM (Armored Vehicle Launched MICLIC) je standardní tank M60A3, vybavený dvěma odminovacími vleky typu M58 MICLIC (Mine-Clearing Line Charge), upevněnými na přední části podvozku. Během operací v Kosovu byl zaveden odminovací tank M60 Panther, který byl upraven k likvidaci minových polí. Obdržel novou věž a systém STS, který ničí nášlapné i protitankové miny.

M728 CEV

Ženíjní tank M728 CEV (Combat Engineer Vehicle) byl postaven na podvozku tanku M60A1 a do služby byl zařazen v roce 1966. Jeho hlavní výzbrojí je krátkohlavňový kanon M135 ráže 165 mm, spřažený s kulometem ráže M73 ráže 7,62 mm, umístěný v modifikované standardní věži. Ve věžičce je umístěn kulomet M85 ráže 12,7 mm. Vozidlo bylo vybaveno hydraulickým jeřábem, který mohl zvednout až 9 t. V pozdějších letech na něj byly zepředu montovány buldozerové radlice M9. Celkem bylo postaveno 291 ženíjních tanků M728.

Vývoz tanků M60

Prvním zahraničním odběratelem tanků M60 byl Izrael. Koncem roku 1970 jich armáda této země obdržela 150. V roce 1973, po rozpoutání jomkippurské války, dodali Američané Izraeli díky speciálnímu leteckému mostu 150 tanků M60A1 a Izraelci díky nim dokázali zastavit egyptské jednotky. V boji však potom Izrael přišel asi o 200 tanků M48A2 a M60. Celkem obdržela izraelská armáda 1 400 tanků M60 všech verzí. Do roku 2002 se ve službě nacházelo asi 600 tanků M60A3, 300 tanků M60A1 a 400 tanků bylo modernizováno na standardy Magach 6 a Magach 7.

Není to ovšem izraelská armáda, která má na Blízkém východě největší počet M60. Asi 1 500 (některé prameny uvádějí dokonce 1 700) tanků M60A1 a M60A3 vlastní armáda egyptská. Na konci 70. let, po znornalizování izraelsko-egyptských vztahů, uzavřeli Američané kontrakt na rozsáhlou modernizaci egyptské armády. Na základě toho obdržel Egypt do počátku 80. let 650 tanků M60A1 a poté se rozběhly dodávky tanků M60A3. Když se Egypt připojil k protiirácké koalici, měla již jeho armáda 1 100 tanků M60A3 (včetně do standardu A3 zmodernizovaných tanků A1).

Dalšími odběrateli tanků M60 jsou Saudská Arábie (400 tanků M60A3, mostních a ženijních M728), Írán (50 tanků M60A1, dodaných před rokem 1976), Jordánsko (120 tanků M60A1 a 100 tanků M60A3), Jemen (140 tanků M60A1), Maroko (50 tanků M60A1), Tunisko (54 tanků M60A3 a 24 tanků M60A1), Sjedinené Arabské Emiráty (54 tanků M60A3). Tanky M60 zakoupily též další státy. Rakousko (119 tanků M60A1 a 50 tanků M60A3), Itálie (300 tanků M60A1), Portugalsko (80 tanků M60A3), Singapur, Řecko, Španělsko, Brazílie, Bahrajn, Tchajwan, Turecko a exotické Bahamy.

Bojové nasazení

Přestože byl M60 Patton po dlouhá léta jedním z nejrozšířenějších tanků ve službách západních armád, byl nasazen do poměrně nevelkého počtu konfliktů. Příčinou byl vývoz do zemí, z nichž byly relativně jen nemnohé ohroženy ozbrojeným konfliktem (jako například Izrael). Přesto se však M60 všech verzí některých válek zúčastnily.

Vietnam

Jedinými verzemi Pattonu, které zasáhly do vietnamské války, byla ženijní vozidla M728 CEV a mostní tanky M60 ALVB. Oba druhy tanků poskytly ovšem americké armádě neocenitelné služby při provádění ženijní a stavební činnosti v obtížném a obrněném vozidlům nepříznivém terénu. Zvláště často byly tyto stroje používány v oblasti základny Khe Sanh, kde se odehrávaly jedny z nejtěžších bojů celé války.

Jomkipurská válka

K prvním vážným střetům tankových vojsk, kterých se M60 zúčastnily, došlo za izraelsko-arabské jomkipurské války v roce 1973. Izrael již předtím používal tanky M48 Patton a byl s nimi velice spokojen. Průmysl tohoto státu realizoval tedy program přezbrojení tohoto tanku kanonem větší ráže (izraelské M48 byly vyzbrojeny kanony ráže 105 mm), avšak přes tuto modernizaci M48 bylo rozhodnuto zakoupit určité množství tanků M60 a M60A1.

Dne 6. října 1973 provedly arabské státy nečekaný útok na izraelské pozice. Většina M60 v izraelských službách byla umístěna poblíž Suezského průplavu, kde byla v prvních chvílích použita k ostřelování arabských výsadkových člunů, které se snažily dostat přes kanál. Dále pak byly tyto tanky využity k podpoře izraelských opevněných obranných bodů, hlavních cílů prvního útoku. Egypťané se však na útok připravili dokonale. Jejich pěší jednotky byly dobře vybaveny ručními protitankovými prostředky a měli zajištěnu též dělostřeleckou podporu, které se obráncům nedostávalo. V prvních hodinách bojů utrpěly tedy izraelské tankové síly obrovské ztráty, zvláště pod tíhou palby ručně řízených protitankových raket. Touto palebnou převahou nepřítele tísnění izraelští tankisté nedokázali zničit egyptské předmostí, které bylo v několika hodinách rozšířeno a opevněno. Po několika následujících dnů probíhaly zuřivé boje, mimo jiné tankové. Převahu v nich však zaznamenali Egypťané, kterým se podařilo bez větších problémů odrazit několik špatně připravených izraelských protiútoků nekrytých dělostřeleckou podporou. Když se situace poněkud stabilizovala, opevňovaly obě strany svá postavení a čekaly na výsledek bojů na severní syrské frontě.

To však zdaleka neznamenalo klid zbraní. Navzdory relativnímu zklidnění situace na bojišti se Egypťané pokusili o několik útočných akcí, které však nepřinesly, až na ztrátu několika desítek tanků na obou stranách, žádné výsledky. Po několika dnech byly síly izraelských obránců doplněny jednak vojenskými jednotkami přesunutými ze severní fronty a jednak prvními dodávkami tanků M60 z amerických vojenských skladů v Evropě, které nahradily izraelské stroje zničené v prvních dnech války.

Posílení Izraelci zaútočili na Egyptany na linii styku jejich dvou armád a podařilo se jim probít se přes kanál v oblasti Velkého hořkého jezera. Pod hustou nepřátelskou palbou byla na egyptské pobřeží přemístěna část izraelských tankových jednotek, které tu však narazily na tuhý egyptský odpor, zvláště v oblasti tzv. Čínské farmy. Došlo tam k neobyčejně tvrdým tankovým střetům, někdy na vzdálenost nepřesahující třicet metrů. Ztráty obou stran byly (po palbě tanků a ručních protitankových raket a střel) neskutečně vysoké. Nakonec však přece jen štěstěna přála izraelské straně. Bylo to v době, kdy se přes Suezský kanál podařilo přemístit takřka celou izraelskou tankovou divizi, jejíž vozidla nekompromisně decimovala egyptskou zásobovací síť. Fronta byla proražena a 22. října požádal Egypt o příměří, které pak bylo vyhlášeno 25. října.

Po válce provedli Izraelci analýzu bojů a zjistili, že vysoké ztráty v jejich první fázi zapříčinila špatná taktika použití tanků, naštěstí pro Izrael ještě během konfliktu zkorigovaná. Rozbor jednotlivých střetů také ukázal, že navzdory velkým ztrátám americké M60 a M60A1 v bojové činnosti egyptské tanky (v SSSR vyrobené T-54, T-55 a T-62) rozhodně předčily. Bylo však také zjištěno několik slabých míst na amerických tancích. Nejzávažnější slabinu představovala kapalina používaná v systému hydraulického otáčení věže vozidla. Která se projevila jako velice hořlavá a byla příčinou shoření několika tanků a poškození několika desítek dalších. Dalším nedostatkem byl slabě opancéřovaný povrch korby před prstencem věže, kde v případě zásahu docházelo k proražení pancíře a k následné ztrátě vozidla, obvykle s celou posádkou.

Libanon

Další oblastí, kde se M60 zapojily aktivně do bojů, byl Libanon. Invazi do této země, rozdělené občanskou válkou, provedla v červnu 1982 Izraelská armáda ve snaze zničit základny, z nichž byly prováděny teroristické útoky na izraelské území. Operace „Mír pro Galileu“ se zúčastnila většina tankových sil, jimiž v té době židovský stát disponoval. Zpočátku narážel izraelský nájezd jen na minimální odpor, brzy však zorganizovala rozhodná protiopatření Sýrie, která považovala Libanon za svůj satelitní stát. 10. června došlo severně od Bejrútu k dvoudenní tankové bitvě, v níž ovšem Syřané utrpěli značné ztráty. Přišli asi o 400 tanků (T-55, T-62 i nejnovějších T-72), a to při ztrátě pouhých 50 izraelských vozidel.

V důsledku tlaku mezinárodního veřejného mínění byla však operace „čištění Libanonu“ přerušena, takže Izraelci zamýšlených strategických cílů nedosáhli. Jednou z příčin úspěšnosti Izraele v tankovém souboji bylo použití nové izraelské protitankové střely. Izraelské tanky byly díky ní schopny vyřadit z boje zásahem do čelního pancíře i moderní T-72, a to dokonce ze vzdálenosti kolem 2 000 m. V těchto bojích použili též Izraelci poprvé reaktivní pancíř Blazer, který významně snížil účinnost ručních protitankových prostředků nepřítele.

Pouštní bouře

Tanky M60A1 amerického Sboru námořní pěchoty se zúčastnily rovněž operace Pouštní bouře, během níž se podílely na osvobození hlavního města Kuvajtu. Přídavnými reaktivními pancíři vybavené tanky bojovaly ve dvoudenní bitvě poblíž kuvajtského letiště, kde jim čelily iráckou armádou používané tanky T-54, T-55, T-62, tanky Type 69 čínské výroby a T-72. V boji byl ztracen jediný tank (posádka však přežila). Tanky M60A3 byly v těžké operaci nasazeny i v tankových jednotkách Saudské Arábie.

Zdroj:
Amercom SA
internet